

A Gyümölcsösomagolóban

Ez a kép a pakolóban készült, nem volt különösebb alkalom, csak úgy odakerült egy fényképezőgép. Mindenki nagyon jókedvűnek látszik. Szóval, jobbról indulva, a kisleány Laci bátyám, mellette Pali bátyám, aztán csomagolóasszonyok, köztük ül édesapám, s baloldalt a legszélén, az oszlopnak támaszkodva, Klárka nővérem a babájával. A következő sorban, Laci háta mögött ott áll mindnyájunk dajkája, Juli néni, neki különben az egész családja nálunk dolgozott. S középen kendővel, nagy pocakkal az édesanyám, s én a pocakjában. A háznak az udvarán épített apám fészereket, ahol a kereskedés folyt. A kereskedés úgy történt, hogy a piacon megvettük az árut, ide elhozták, itt csomagolták, és aztán vitték kocsival a vasútra, földadni. Mi fölvásárlók voltunk, nagykereskedők. Nem saját gyümölccsel kereskedtünk, nekünk nem volt saját gyümölcsünk. Mi fölvásároltunk, és továbbszállítottunk. Ez úgy volt, hogy nem a saját pénzünk forgott benne, hanem kecskeméti meg pesti nagy cégeknek voltunk mi a megbízottai. Az alaptőkét ők adták ahhoz, hogy nagybani vásárlásokat végezzünk, ezek a dolgok jutalékos, megbízásos rendszerben folytak. Nyáron tehát folyt a gyümölcskereskedés, mindenki csinálta a legkisebbtől a legnagyobbig. A legidősebb bátyám Bécsben volt kint, Lengyelországban, tehát ahova küldtük az árut. Télen meg krumplit meg szentet árultunk. Ez így ment. Voltak csomagolóasszonyok az üzletben, ezek szinte családtagok voltak. Én az asszonyok nevét is tudom, mert nem csak egy évben dolgoztak nálunk, hanem húsz éven keresztül mindig. Tulajdonképpen ők segítettek anyukámnak a házimunkában is. Amikor szükség volt, akkor mondta édesanyám, hogy 'Mariska, szaladjon már, gyúrja meg a tésztát!', mert Mariska nagyon szépen tudott tésztát gyúrni, vagy a másikat odaszólt, hogy 'Kérem, a kislánynak adjon már reggelit, mert nem érek rá!'. Állandó háztartási alkalmazott nem volt se nálunk, se nagyapámnál, kiegészítő személyzet az viszont volt, főként ünnepek előtt. Gyöngyösön otthon, ünnepek előtt meg pénteken jött az asszony, fölsúrolta a szobákat meg segített. Aztán volt egy dajkánk, ő volt mindnyájunk dajkája. Nem lakott velünk, de ő volt a dajka. Édesanyám, mikor az első gyerek megszületett, hogy dolgozni tudjon továbbra is, felvett valakit, s ez volt a Juli. Az egész családja nálunk dolgozott, s Juli ott maradt végig az öt gyerek mellett. Nekik volt egy kis szőlőjük, de az nem biztosított annyit, s akkor emellett elmentek szolgálni a

tehetősebbekhez. Engem imádott a dajkám. Mikor 1945-ben hazajöttünk Gyöngyösre, egy-két nap múlva a lánya, Juliska megkeresett minket, mert tudta, hogy hazajöttünk. Kért, hogy menjünk el, mert az anyja nagyon beteg, agonizál napok óta, és állandóan azt kérdi, hogy hol van Évike. Átmentem hozzájuk, bementem, sötét volt a szobában, odamentem az ágyhoz, megfogtam a kezét, és mondtam neki: 'Juli néni, hát itt vagyok.' Kinyitotta a szemét, már napok óta nem volt magánál. 'Tudtam, hogy hazajössz kislányom' -- mondta. Másnap meghalt.